

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 99. Maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 10.11.2009

Ayla AKAT ATA
Batman Milletvekili

Güneydoğu Anadolu Bölgesi Belediyeler Birliği (GABB) tarafından yaptırılan ve bölge ile ilgili en kapsamlı çalışmalardan biri olan "Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Sosyo-Ekonomik Sorunlar ve Çözüm Önerileri" başlıklı araştırma raporu, bölgeye yönelik negatif ayrımcılığın 2002-2007 yılları arasında daha da derinleştiğini ortaya koymaktadır. Raporda Güneydoğu Anadolu Projesi'nin gelişmiş batı illeri için enerji üretiminin dışında bölgeye bir getirisinin olmadığı belirtilirken, KÖYDES ve BELDES gibi projelerin de "ayrımcı bir şekilde uygulandığı" ifade edilmektedir. Türkiye'nin OECD ülkeleri arasında bölgesel eşitsizlik açısından ilk sırada yer aldığı belirtilen rapora göre, Türkiye'nin, AB'ye katılımında önemli koşullardan biri olan bölgeler arası farklılıkları kabul edilebilir düzeye indirmesi gerekmektedir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki illerde kişi başına düşen GSMH, AB'ye aday ülkeler arasında en düşük değeri oluşturmaktadır. Nüfusun yüzde 15-16'sının yaşadığı Doğu ve Güneydoğu'daki 21 ilin Türkiye milli geliri içindeki payının 1970'lerden başlayarak 2000'lere kadar hızla gerilediği belirtilmektedir. Bölge illeri 1965'te Türkiye toplamında yüzde 10.5'e yakın pay sahibi iken, 1987'de yüzde 7.7'ye, 2001'de de yüzde 7.2'ye gerilemiştir. Rapora göre bölgesel eşitsizlik piyasa dalgalanmalarının açık hale geldiği 1980'lerden 2000'lere kadar güçlü bölgeler lehine ilerleme sağlarken, az gelişmiş bölgelerin aleyhinde değişmiştir. Türkiye'nin en gelişmiş bölgesi olan Marmara Bölgesi'nin 1987'den 2001 yılına kadar Türkiye milli gelirindeki payı yüzde 35'ten yüzde 38'e çıkarken, Doğu ve Güneydoğu'nun payı düşmüştür. Yüzde 5 olarak kayıtlara geçen Güneydoğu milli gelirinin, yüzde 1.5'inin tek başına Gaziantep'e ait olduğu, bu ilin dışarıda tutulması halinde Güneydoğu'nun payının yüzde 3.5, Doğu Anadolu ile birlikte ise bu pay yüzde 6.5'ta kalmaktadır.

Hazine Müsteşarlığı tarafından verilen yatırım teşviklerinden yapılan hesaplamaya göre, 2002-2006 döneminin teşvikli yatırımlarından Marmara Bölgesi tek başına yüzde 39 pay almıştır. Yüzde 14 ile İç Anadolu Bölgesi, yüzde 12 ile Ege Bölgesi Marmara'yı takip etmektedir. Nüfusun yüzde 16'sının yaşadığı Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin toplamda aldığı payın ise sadece yüzde 9'da kaldığı belirtilmektedir. Raporda, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki 21 ile aktarılan kaynakların ise çatışmalar gerekece

gösterilerek bölgedeki savunma-güvenlik harcamalarında ve bölgenin kullanmadığı enerji yatırımlarında kullanıldığı belirtilmektedir. Buna göre harcamaların yüzde 18'i "kamu düzeni ve güvenlik", yüzde 11'i "savunma" olmak üzere yüzde 29'u "asker-polis" harcaması olarak dikkat çekmektedir. Rapor, 2006'da Türkiye genelinde savunmanın yüzde 7, güvenlik hizmetlerinin ise yüzde 6 pay aldığı dolayısıyla Doğu ve Güneydoğu'da yüzde 29'u bulan bu harcamaların Türkiye genelinden 16 puan daha fazla olduğu belirtilmektedir.

Bölgenin kamu harcamalarında ve mahalli idare harcamalarında nüfus başına Türkiye ortalamalarının çok altında pay aldığı belirtilmektedir. Kentleşme oranının bölgenin bazı illerinde Türkiye ortalamasını geçmesine karşın, kent sorunlarının hızla büyüdüğü ancak sorunları çözmeye dönük altyapı yatırımları ve mahalli idarelere merkezden aktarılan payların ise düşük kaldığını ifade edilmektedir. Merkezi bütçenin katkısının, ilden ile değiştiği belirtilen raporda, nüfus başına Merkez'den aktarılan kaynaklar illere göre incelendiğinde Batı'nın büyük illerine aktarılanların, Türkiye ortalamasının çok üstünde olduğu Doğu ve Güneydoğu Bölgesi'nde yer alan illerin ise ortalamanın altında kaldığı belirtilmektedir.

Yine raporda belirtilen önemli bir konuda Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde tarım dışı işsizlikte büyük artışın olduğu, yeşil kartlı yoksul nüfusun bazı illerde yüzde 56'yı geçtiği belirtilmektedir. 2008 yılı başında 9 milyonu aşan yeşil kartlı yoksul nüfusun yaklaşık yüzde 46'sını Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaşayan nüfusun oluşturduğuna dikkat çekilmektedir.

Toplumsal refah veya yoksulluk derecesini göstermek açısından başvurulacak önemli göstergelerden biri olan "yeşil kartlı nüfus" oranının, nüfusu beş yüz bine yakın olan Batman ilimizde 22.05.2009 tarihli soru önergesine verilen cevapla 2009 Mayıs ayı itibarıyla 242.653'tür. Kriz öncesinde dahi kişi başına düşen milli gelir düzeyinin ülke ortalamasının çok altında olduğu göz önüne alındığında, hükümetin bu durumla mücadele etmekte ne derece etkin ve yeterli olacağı da cevabını bekleyen bir soru olarak karşımızda durmaktadır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi Belediyeler Birliği (GABB) tarafından hazırlanan raporda da belirtilen yoksulluk ve işsizlik son ekonomik krizle birlikte daha da artış göstermiştir. Bu durum, ülkemizin bütün bölgelerinde hissedilir olmakla birlikte, özellikle gelişmişlik endeksi en düşük bölgelerimizden olan Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde ve kentlerinde daha da yoğun hissedilmekte, var olan sorunlar daha da artmaktadır. Geçmiş dönemlerde hükümetler tarafından, bölgeler arası gelişmişlik farklarını gidermeye yönelik atılan adımlar çoğu kez sonuç alınmadan bitirilmiştir. Yine mevcut hükümet tarafından benzer nitelikte atılan adımlardan da bir sonuç alınmadığı gibi, 4 Haziran 2009 tarihinde çıkarılan yatırım teşvik paketi sonuçları merakla beklenmektedir. Bu teşvik paketinin sonuçlarının orta ve uzun vadede alınacağı düşünüldüğünde, özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde varolan işsizlik ve yoksulluğun son ekonomik krizle birlikte daha da kronik bir hal alacağı gözükülmektedir.

Bu çerçevede konuyla ilgili olarak;

1. Batman ilimizde 2007-2008 ve 2009 yıllarındaki işsizlik verileri nedir?
2. Batman ilinde 18-60 yaş arası nüfusun işgücüne katılım oranı nedir? İşsiz olupta iş aramayan, çalışabilir nüfusta göz önüne alındığında işsizlik oranı nasıl değişmektedir?

3. Batman'da 2007 – 2008 ve 2009 yıllarında kişi başı milli gelir düzeyi nedir? Batman İlinde kişi başına düşen milli gelirin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi ile diğer bölgelere oranı nedir?
4. 2007-2008 ve 2009 yıllarında Batman İlimizde kişi başına düşen savunma ve kamu güvenliği giderleri ne kadardır?
5. 2007-2008 ve 2009 yıllarında Batman İlinde ekonomik işler ve hizmetler ile genel kamu hizmetlerine ayrılan pay ne kadardır?
6. 2007-2008 ve 2009 yıllarında Merkezi bütçeden Batman İline ayrılan yerel yönetim payı oransal olarak nedir ve 81 il sıralamasında kaçınıcı sırada yer almaktadır?
7. 2007-2008 ve 2009 yıllarında Türkiye genelinde kişi başına düşen yerel yönetim harcamaları ne kadardır? Bu yıllarda Batman İlinde kişi başına düşen yerel yönetim harcaması ne kadardır?
8. 2007- 2008 ve 2009 yıllarında Batman İlinde Türkiye İş Kurumu'na yapılan başvuru sayısı nedir? Yapılan başvuruların cinsiyet ve yaş dağılımına ilişkin bilgiler nelerdir? Başvurular sonucunda iş bulunan kişi sayısı ve bunların cinsiyet dağılımı nedir?
9. 2007-2008 ve 2009 yıllarında Batman İlinde işsizlik sigortasından yararlanan kişi sayısı nedir?
10. 2007- 2008 ve 2009 yıllarında Batman İlimizde yoksullukla mücadele amaçlı yapılan sosyal yardımlardan yararlanan aile sayısı kaçtır? Bu yardımların türü nedir ve toplam parasal karşılığı ne kadardır?
11. Yoksulluk ve işsizlikle mücadele amaçlı daha etkin bir sosyal ve ekonomik politikanız var mıdır? Varsa bu politikalarınız nelerdir?